

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
DEM. I. DOBRESCU
Președintele Uniunii Avocaților

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, Decanul Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **René Demogue**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Alfred Juvara**, Profesor Universitar, Avocat; **Ștefan Laday**, Președinte la Consiliul, legislativ; **I. Gr. Perieșeanu**, Directorul Bibliotecii Marilor Procese, Avocat; **Emil Stan Rappaport**, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar; **Al. Velescu**, Dr. în Drept, Avocat; **Albert Vahl**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris.

SECRETAR DE REDACȚIE:

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare

S U M A R

— *Termenul de apel în materie comercială*, de avocatul Constantin Wortman.

JURISPRUDENȚE:

— Curtea de Casație s. II: *Moritz Hermeliu dat judecătii pentru delictul de fals* (Despre elementele delictului de fals și provocare la fals în acte publice), cu o *Notă* de N. Jac Constantinescu, președinte la Curtea de apel București.

— Curtea de Casație s. III: *Firma Barath et Raff cu Judele Sindic Trib. Iași* (Faliment. Cerere adresată Judei Sindic pentru predarea activului falimentar. Ordonanță asupra ei. Poate fi atacată cu recurs în Casație. Cota de 10% cuvenită Statului nu se plătește când starea de faliment este ridicată).

Termenul de apel în materie comercială

Înainte instanțelor noastre judecătorești, s'a discutat chestiunea dacă termenul de apel în materie comercială contra unei sentințe comerciale dată contradictoriu, are să curgă dela pronunțarea sentinței, sau dela comunicarea ei.

Curtea de apel din București secția V^a prin decizia No. 13 din 26 Ianuarie 1931, secția IV prin decizia No. 43 din 21 Februarie 1931, și acum în urmă Curtea de apel secția I, prin decizia No. 13 din 13 Mai 1931, au hotărât, că termenul de apel are a se socoti din ziua pronunțării (1).

Pentru a ajunge la această soluțiune, Onoratele Secțiuni ale Curții noastre de apel, s'au bazat pe dispoziția art. 32 din noua lege de accelerare a judecăților din 1929 și anume pe aliniatul 2 din articol, în legătură cu art. 41 din legea de accelerare din Mai 1925 și art. 37 din legea din 1902, combinat cu art. 904 al. 2 din codul comercial.

Dacă înainte de actuala lege de accelerare n'ar fi existat legea din 19 Mai 1925, atunci această controversă putea să se nască și desigur că singura interpretare posibilă, ar fi fost numai aceea dată de Onorata noastră Curte de apel.

Decât, la 19 Mai 1925 a intervenit legea pentru accelerarea judecăților și unificarea unor dispozițiuni de procedură civilă și comercială. Acea lege forma, în materie civilă și comercială, de natură contencioasă, înaintea tribunalelor ca prima instanță și ca instanță de apel și de recurs, precum și înaintea Curților de apel, procedura unificată de drept comun pe întreg teritoriul țării (art. 53 alin 1).

Prin art. 41 din acea lege, se prevedea că termenul de apel în materie civilă și comercială, este de 15 zile, și acel termen curge în ambele cazuri, dela comunicare.

Înalta Curte de Casație secția III prin Deciziile No. 257, din 9 Martie 1928 (2) și No. 722 din 4 Iulie 1928 (3) aceasta din urmă, după divergență a hotărât, că, în ce privește termenul de apel pentru vechiul Regat, dispozițiile art. 904 c. com., sunt și rămân abrogate prin dispozițiile art. 41 din legea accelerării. Și mai spune Înalta instanță, că până la promulgarea legii pentru accelerare, dispozițiile art. 904 al. 2 c. com., au format dreptul comun în materie comercială.

Iar d-l C. Hamangiu, actualul Ministru de Justiție, în lucrarea d-sale *Codul de Audiență*, ediția IV, *Codul comercial*, art. 904, într-o notă arată: „Primele trei aliniate ale art. 904, sunt abrogate. În locul lor sunt astăzi în vigoare art. 34 și 41 L. A. din 1925, care spune că sentințele tribunalului în primă instanță se pronunță numai cu drept de apel, al cărui termen este, atât în materie civilă, cât și comercială, de 15 zile, curgând în ambele cazuri dela comunicare”.

2) Pandectele Române 1928, pag. 94. Pand. Săptămânale 1928, pag. 397.

3) Dreptul 33/1928, pag. 260 și urm.; Jurisprudența Generală 1928, Nr. 1498.

1) Curierul Judiciar Nr. 17 Mai 1931, pag. 269 și urm.

Este cert prin urmare că la data de 11 Iulie 1929, când dispozițiile legii din 19 Mai 1925, au fost înlocuite prin legea actuală de accelerare, dispozițiile art. 904 nu mai existau „sunt și rămân definitiv abrogate prin dispozițiunile legii de accelerare” zice Inalta Curte s-III prin decizia No. 257 din 9 Martie 1928.

În această situațiune, ne permitem a crede că art. 32 din noua lege de accelerare, nu dă loc la nici o controverșă relativ la termenul de apel în materie comercială.

Trebuie să se prevadă în mod expres *reînvierea* a liniatului 2 din art. 904 cod comercial, chiar dacă a-broărea acestui aliniat s'a făcut în mod tacit. Cu atât mai mult, trebuie reînviată această dispozițiune printr'un text expres, cu cât noua lege de accelerare formează și dânsa procedura de drept comun în orice materie civilă și comercială, contencioasă, este drept că de data aceasta, numai înaintea Tribunalului de primă instanță, precum și înaintea Curților de apel (art. 60 alin 1).

Mai mult, Onoratul Domnul Președinte al Curții de apel din București, dl. N. Ciurea, în substanțialul d-sale comentariu (4) care însoțește publicarea deciziei Curții de apel din București, secția V, își sprijină argumentarea pe deosebirea de redactare între textul art. 41 din vechea lege și art. 32 din actuala lege.

Art. 41 din legea din 1925, prevedea :

„Termenul de apel în materie civilă și comercială, este de 15 zile.

Acest termen curge în ambele cazuri de la comunicare”.

Art. 32 din actuala lege dispune :

„Termenul de apel în materie contencioasă, civilă și comercială, este de 15 zile”.

„El curge dela data comunicării hotărârii supuse apelului, afară de cazul când prin legi sau dispoziții speciale, se prevede că se va socoti dela pronunțarea hotărârii”.

Or deosebirea de redactare se impunea.

La 1925, când s'a pus în aplicare vechea lege de accelerare, există art. 904 cod comercial. Legiuitorul s'a simțit obligat să-și arate deslușit voința, ca din ziua punerii în aplicare a legii, termenul de apel să curgă și în materie comercială dela comunicare. Pentru că până atunci, art. 904 prevedea altfel.

La 1929, dispozițiile art. 904 cod comercial, nu mai existau. Prin urmare, când legiuitorul a menținut termenul de apel dela pronunțarea hotărârii, pentru cazurile prevăzute prin legi sau dispoziții speciale, n'a putut să aibă în vedere art. 904 cod comercial, ci numai dispozițiile speciale prevăzute în codurile în vigoare sau diferite legi, *pentru anumite materii*. Aceasta rezultă din redactarea art. 32 comb. cu art. 60 din noua lege, și mai cu seamă din expunerea de motive a d-lui Ministru de Justiție depe acea vreme, d-l Grigore N. Junian.

Se mai susține, că în favoarea interpretării date de Onorata Curte, ar mai exista și un argument de text, și anume :

Legiuitorul din 1929, prin art. 37, care a înlocuit art. 35, permite apelantului să-și completeze sau să-și modifice apelul său cel mai târziu la prima zi de înfățișare, ciace înainte nu era îngăduit.

Onoratul Domn Președinte N. Ciurea, vede în această modificare, ca și în împrejurarea că prin ul-

timul aliniat al art. 37, apelantul este exonerat de plata cheltuelilor de amănare, intenția sigură a legiuitorului de a lega interpretarea art. 32 cu dispozițiile art. 904 al. 2 cod comercial.

Distinsul avocat, Domnul Iosif Cohen, în concluziile depuse de d-sa înaintea Inaltei Instanțe de fond, după ce invoacă acelaș argument de text, arată drept rațiune a modificării art. 37, posibilitatea ca Tribunalul să redacteze sentința mai târziu, așa că partea obligată să facă apelul în 15 zile dela pronunțare, să-și poată formula motivele de apel până în ziua înfățișării.

Or, îmi permit a crede că modificarea fostului art. 35, în sensul dispozițiilor art. 37 din actuala lege, nu poate fi în legătură cu problema de față.

Principiul pus în art. 37, se referă atât la apelurile comerciale, precum și la acele civile. Fără a face nici o deosebire între apelurile comerciale și civile, legiuitorul motivează modificarea introdusă prin art. 37 pe considerațiunea că, întrucât în a doua instanță, părțile cunosc în deajuns obiectul procesului, și mijloacele lor reciproce de luptă, a crezut inutil de a mai acorda apelantului și intimatului posibilitatea de a obține și în ziua primei înfățișări un nou termen pentru complectarea sau modificarea apelului, ori pentru depunerea întâmpinării (afară de ipoteza aliniatului 2 din art. 37).

Dispoziția din ultimul aliniat al aceluiaș articol 37, n'a fost prevăzută pentru înlesnirea motivărilor apelurilor comerciale. Acea dispoziție se referă la cazurile când, *pentru anumite materii* diferite legi prevăd curgerea termenului din ziua pronunțării, de exemplu : la acțiuni cambiale, etc., sau la cazurile când apelantul ar fi nevoit să introducă imediat apelul, spre a obține suspendarea executării, etc. (5).

Soluționarea chestiunii este foarte importantă, după cum cu drept cuvânt o arată d-l Președinte Ciurea, deoarece spune d-sa, pierderea definitivă a termenului unei căi de atac, dă loc la surprinderi. Ne permitem a adăoga, că dă loc la surprinderi neplăcute, ba chiar dureroase.

Desigur, că Onorata Inalta Curte de Casație va avea cât de curând ocazia să revizuiască în sensul articolului 37 din noua lege a accelerării.

ST. WORTMAN

Avocat

București, 20 Mai 1931

NALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 8 Iunie 1930

Președenția D-lui Oscar N. Nicolescu Prim-Președinte

Moritz Hermelin pentru delictul de fals

Decizia No. 2780

Fals în acte publice. Elementele delictului. Motivația existenței lor de către instanța de fond. Provocare la fals în acte publice. Necontestarea existenței provocării. Recurs. Respingere. Art. 47 și 125 C. pen.

Când instanța de fond a motivat existența celor trei elemente constitutive ale delictului de fals în acte publice, pus în sarcina delicventului, hotărând și condamnarea recurentului pentru provocare la fals în acte publice, fără ca acesta să fi contestat existența provocării,

5) Em. Dan avocat. Noua procedură accelerată, art. 73 Observațiuni, pag. 107.

condamnarea a avut loc fără a se fi violat dispozițiunile art. 125 C. pen.

Curtea,

Luându-se în cercetare motivul de casare, rămas în divergență din recursul făcut de Moritz Hermeliu în contra deciziei Curții de Apel Iași secția II-a Nr. 71 din 1929.

S'a ascultat recurentul prin d-l avocat Dongoroz în concluziuni pentru admiterea motivului de casare și d-l Procuror Patriciu în concluziuni pentru respingere.

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Moritz Hermeliu, în contra deciziei Curții de Apel Iași secțiunea II-a Nr. 705 din 1929.

Văzând motivul I de casare, rămas în divergență :

„Exces de putere. Greșita aplicare și violarea art. 125 C. pen. Lipsa elementelor delictului de fals și deci a provocăției la acest delict.

Am susținut și evidențiat înaintea primei instanțe și înaintea Curții de Apel că faptul ce mi se impută nu cade sub prevederile legii penale și că nu pot fi învinuit de a fi provocat la delictul de fals întrucât pretinsul fals nu întrunește elementele infracțiunii de fals și anume lipsesc elementele esențiale: 1) Alterarea adevărului într'un înscris; 2) Prejudiciul sau măcar posibilitatea de prejudiciu și al 3) intențiunea frauduloasă;

Lipsește elementul esențial al alterării adevărului fiindcă bucată de pământ rural adăugat în certificatul percepției pe lângă celelalte bucăți arătate în certificat aparțineau realmente necontestat persoanei menționate în certificat, încât cu nimic adevărul nu era alterat în acest adaos. Lipsește elementul esențial al prejudiciului sau posibilității de prejudiciu fiindcă în speță nimeni nu a fost și nu poate fi lezat, nici Statul care în mod real a fost pus în posibilitatea de a-și exercita dreptul de preemțiune, nici cumpărătorul fiindcă efectiv i s'a vândut ceea ce aparținea vânzătorului, nici soc. fiindcă credința pe care trebuie să o inspire înscririle nu e sdruscinată cu nimic și nu poate fi sdruscinată când înscrisul nu știrbește cu nimic purul adevăr din care decurge încrederea.

Lipsește elementul intențiunii frauduloase fiindcă acest element indispensabil pentru existența infracțiunii implică știința simulată că se alterează un adevăr într'un înscris și că această alterare lezează sau este aptă de a leza interesele legate de acel înscris. Ori, în speță, adaosul s'a făcut știindu-se că bucată de teren aparține realmente persoanei arătate în certificat, deci știindu-se că nu se alterează adevărul și având deplină certitudine că acest adaos nu este apt de a prejudicia cândva și pe cineva.

Neexistând fals, implicit cade și acuzațiunea de provocare la fals. Ori numai printr'un exces de putere și printr'o greșită aplicare a art. 125 instanțele de fond au reținut faptul de fals ca existent, socotind că prin alterarea adevărului se înțelege chiar și ceea ce este inofensiv în substanță dar nesocotește forma și că prin intenția frauduloasă se înțelege știința că ordinea legală este lezată“.

Având în vedere că, prin acest motiv, se pretinde de recurent că, nu poate fi învinuit ca provocator la delictul de fals, imputat lui N. Ciobanu, întrucât acest fals nu ar întruni elementele esențiale acestui delict și anume: a) alterarea adevărului, b) prejudiciu sau posibilitatea de a prejudicia și c) intențiunea frauduloasă.

Având în vedere că, instanța de fond, a făcut în contra lui N. Ciobanu, aplicația art. 125 cod penal, reținând în fapt, că N. Ciobanu, a adăugat în certificatul liberat de percepția Bârzești o declarație privitoare la o a 5-a bucată de pământ necuprinsă în certificat, dar pe care acest certificat era menit să o constate; că, din această alterare, a rezultat un prejudiciu social, prin știrbirea credinței de care asemenea certificate trebuie să se bucure în public și, în fine că, N. Ciobanu a înserat acea declarațiune, cunoscând că săvârșeste un fapt oprit de lege și prejudicial ordinii legale; iar, în contra recurentului, a făcut aplicația art. 47 combinat cu art. 125 cod penal, stabilind că recurentul Moritz Herfediu a provocat pe N. Ciobanu la comiterea falsului, dându-i și instrucțiuni spre a-l comite.

Considerând că aceste constatări, scapă cenzurei Inatei Curți, ca fiind cestiu de fapt.

Considerând că, pentru existența delictului de fals în acte publice, prevăzută de art. 125 cod penal, se cere, în adevăr, ca faptul comis să întrunească următoarele 3 elemente :

1) Să fie vorba de o alterare a adevărului, într'un act public, 2) ca alterarea să fi fost făcută cu intențiunea de a vătăma și 3) ca din alterare să rezulte un prejudiciu sau o posibilitate de prejudiciu.

Considerând că, prin alterațiuni, pedepsibile ca fals, se înțeleg, în general, acelea ce constă, fie în contrafacerea sau falsificarea scrierei ori semnăturilor, fie în fabricarea de convențiuni, dispozițiuni, obligațiuni sau descărcări, fie — ca în speță — în adăugirea sau alterarea de clauze, declarațiuni sau fapte pe cari aceste acte au de obiect să le primească sau să le constate; că, prin intențiune frauduloasă se înțelege intențiunea de a vătăma — și i această intențiune, poate să existe nu numai când falsul se referă la proprietatea, onoarea sau reputația cetățenilor — prin urmare, nu numai când prejudiciul este material sau moral, — dar, și atunci când prin falsul comis, se lovește un interes public, prin atingerea credinței, de care actele ce au fost falsificate se bucură în public; iar, prin prejudiciu, — când este vorba de fals în acte publice — în afară de prejudiciul material sau moral, se înțelege și prejudiciul social care rezultă, în mod necesar din atingerea adusă credinței ce un act emanat dela autoritatea publică, trebuie să aibă.

Considerând că, ținând seamă de aceste considerațiuni, și raportându-le la faptele reținute în sarcina lui N. Ciobanu, urmează a se constata că instanța de fond a motivat existența celor trei elemente constitutive ale delictului de fals în acte publice, pus în sarcina acestuia și, prin consecință a decide, că și condamnarea recurentului pentru provocare la fals în acte publice — întrucât recurentul n'a contestat existența provocării — a avut loc fără a se fi violat dispozițiunile art. 125 cod penal sau comite vre una din neregularitățile afirmate prin motivul de casare:

Că, astfel fiind, motivul de casare dedus în judecata complectului de divergență este nefondat și se respinge; și pentru că celelalte motive au fost respinse prin decizia anterioară, urmează a se respinge recursul în întregime.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc

NOTA. — Falsul este un mijloc de a fura. Scopul său este de a aduce vătămare averii altuia, prin fraudă. Falsul în scripte este alterarea ade-

vărului dintr'un înscris, de natură a aduce prejudiciu altuia, și comis cu intențiune frauduloasă.

După formula lui Farinacius „Falsitas est veritatis mutatio dolose et in alterius praejudicium facta”.

Nu orice minciuni constituie falsul. Alegațiunile cari deviază dela adevăr nu constituie falsul, dacă nu sunt făcute în condițiuni anumite cerute de codul penal.

Falsul trebuie să fie comis într'un înscris, manuscris sau imprimat.

Poate constitui un fals, falsificarea titlurilor, valorilor, rentelor cari nu conțin nimic manuscris. Este un fals, faptul de a contraface bilete de drum de fer, de teatru, bilete de loterie, bonuri, etc.

Falsul nu e pedepsibil decât dacă prin el s'au schimbat clauze, declarațiuni sau fapte pe cari actul avea menirea să le constate.

La francezi falsul se pedepsește ca crimă. La noi a fost corecționalizat prin legea din 1893.

Fals material

Procedeele de alterare a adevărului sunt numeroase. Ele însă se reduc la două: fals material și falsul intelectual. (Garraud, III, p. 158).

Diferitele ipoteze ale falsului material se pot reduce la două: alterarea unui titlu existent și creațiunea unui titlu nou.

Alterarea poate fi făcută prin adăugire, substituțiune, modificare, supresiune, care se confundă uneori cu distrugerea de titluri.

Creațiunea unui titlu nou, poate avea loc prin fabricarea unei convențiuni scrise fără știrea și în prejudiciul părții.

Schimbarea se poate face sau adăugând în act ceva după confectionarea lui, adăugire care-l face să se schimbe, sau ștergând sau chiar fabricând un înscris în întregime și atribuindu-l unei anumite persoane. Modul acesta de falsificare se numește material, fiindcă se poate vedea pe hârtie, în opoziție cu falsul intelectual care nu lasă urme materiale. Dar în ipoteza că nu se poate face dovada falsului material, rămâne totuși falsul intelectual acela care rezultă din declarații mincinoase făcute de un particular înaintea unui funcționar public.

Fără înscris nu poate să existe fals, deci când e vorba de fals, se cere existența actului, fie actul public, emanat de la o autoritate, fie comercial sau privat, care înscris să conțină o alterare, o schimbare contrară învoiei părților și realității.

Lipsa actului dela dosar.

Corpul delict al falsului material este înscrisul alterat prin unul din procedeele falsului.

Dacă nu există actul fals, la dosar, poate fi condamnat inculpatul ?

După unii, din principiul că există fals chiar

atunci când prejudiciul nu s'a realizat ci a fost posibil în momentul falsului, rezultă că distrugerea piesei false nu pune obstacol la urmărire și condamnare. (Garraud, ed. II, vol. III, pag. 1125).

În orice caz va fi chestiune de fapt și apreciere pentru tribunal.

Falsul ca orice delict poate fi dovedit prin orice mijloace. Va fi mai greu pentru tribunal a-și forma convingerea, dar nu urmează de aci că principial, dacă actul a dispărut prin distrugerea voluntară a piesei, delictul de fals să nu mai poată fi judecat. Refuzul inculpatului de a prezenta actul încriminat, este o prezumție gravă că certificatul încriminat de fals aparține altei persoane iar nu inculpatului.

Totuși el poate face contra dovadă că a pierdut actul într'o călătorie în străinătate, de exemplu.

Deși legea penală n'a făcut din prezumție un mijloc de dovadă, după cum reese din art. 152 185 pr. pen. totuși faptul material se poate dovedi cu martori cari au văzut actul dispărut și și-au dat seama prin simțurile lor de alterarea materială făcută.

Fals intelectual.

Prin opoziție cu falsul material, falsul intelectual se comite chiar la întocmirea actului, astfel că în întregime, actul nu prezintă nici o alterare materială. Funcționarul constată însă operațiuni ce nu au avut loc, sau că la autentificare, o persoană a făcut o anumită declarație care în realitate n'a avut loc.

Falsul intelectual este acel comis prin omisiuni, reticențe sau declarațiuni mincinoase. Art. 124 C. pen. prevede falsul intelectual comis în acte publice de un funcționar.

Este fals intelectual atunci când se denaturează substanța unui act public sau privat, în chiar momentul confectionării lui, fie prin constatarea unor fapte inexacte, fie prin substituirea unor persoane străine în locul celor cari trebuiau să ia parte la act.

Actele publice sau registrele falsificate trebuie să aibă de obiect a conține și constata clauzele falsificate.

Falsul prin omisiune este atunci când inculpatul tace asupra unei calități ce nu o avea. Intențiunea rezultă din omisiunea de a declara că nu el este persoană în drept a primi suma dintr'un mandat postal.

Falsul intelectual, contimporan redactării actului, poate consta într'o declarație falsă făcută unui ofițer public de către un particular. Constituie un fals în scriere, și nu în vorbe, prin aceea că funcționarul care dresază actul nu face decât să traducă declarația părților în act. (Garraud, III 163).

Este fals intelectual când cu ocaziunea autenti-

ficării unui act, funcționarul constată că o parte a fost față pe câtă vreme ea n'a fost, sau că a făcut o declarație pe care n'a făcut-o.

Este asemenea fals intelectual, când o persoană ia numele alteia, făcând o declarație în acest sens sau prezentându-se drept ea, cum ar fi cazul, destul de frecvent la noi, când cineva se prezintă la tribunal declarând că el este vânzătorul sau se recunoaște dator cu o sumă de bani. Este falsul comis prin substituție de persoane.

Agentul provocator la falsul prin substituție se pedepsește deosebit de autorul delictului de fals. Provocarea constituind un delict aparte, agenții provocatori sunt ținuți responsabili de faptul lor, chiar dacă autorii principali nu sunt luați la răspundere, această împrejurare neputând folosi agenților provocatori. (Bul. Cas., p. 112, 1913).

Falsul prin supoziție de persoane se prezintă adeseori la recrutare când tânărul eșit la sorți a face parte din armată face să compară un terțiu în locul său spre a obține scutire pentru infirmitatea terțiului. Curtea de Casație franceză consideră faptul ca fals în acte publice, căci consiliul de recrutare este investit cu o funcțiune publică, iar substituția de persoane are ca rezultat alterarea adevărului. (*F. Hélie*, II, p. 451).

Teoria falsului intelectual consacrată de jurisprudență se bazează pe împrejurarea că în anumite cazuri, încheerile unor anumite acte de către un funcționar public se face numai pe baza declarațiilor făcute de părți cari singure trebuie să rămână răspunzătoare, în cazul când, coprinsul actului e fals, funcționarul nefiind decât secretarul părților. (*Garraud*, III, p. 530).

Chiar în privința acestor declarațiuni, legea penală nu și-a întins rigoarea ei decât asupra acelor declarațiuni, prin care se atribue o calitate unui terțiu sau se uzurpă o calitate a acestuia, adică atunci când declarațiile sunt imediat prejudiciabile cuiva. (*Garraud*, III, p. 537).

În caz de fals prin substituție de persoane, la autentificarea unui act de vânzare, agentul provocator răspunde, independent de autorul delictului (art. 125, 47 C. pen., Bul. Cas. p. 112. 1913).

Este fals intelectual prin constatare ca adevărate a unor fapte mincinoase, faptul unui notar care constată că o persoană s'a prezentat înaintea lui, ceea ce în realitate nu s'a întâmplat. (*Garçon*, 323. 347).

Conform art. 133 pr. civ. greșierul care eliberează copie de pe o hotărâre, înainte ca ea să fie semnată, de judecători, comite delictul de fals pedepsit de art. 124 c. pen.

Elementele delictului de fals.

Materia falsului comis în înscrisuri prezintă obscurități. Legea s'a mărginit să prevadă pedeapsa fără a defini caracterul delictului.

În lege nu există definiția falsului, însă doctrina admite că falsul este prefacerea adevărului într'un înscris, cu intenție vicleană, care schimbare a produs sau poate să producă altuia o pagubă.

Elementele delictului sunt trei și anume: 1) alterațiunea materială a adevărului; 2) intențiunea de a vătăma și 3) prejudiciu sau posibilitatea de prejudiciu.

Alterarea adevărului.

Alterarea adevărului este primul element esențial al falsului.

Alterarea nu e pedepsibilă decât dacă ea e privitoare la clauzele, actului scris, destinat a servi ca titlu pentru dobândirea, transmiterea, constatarea unui drept, sau unei calități (art. 125 c. pen.).

Nu este fals, faptul unui inculpat de a-și fi luat un alt nume într'un interogator la tribunal, dar falsul există dacă și-a luat numele și semnătura unui individ care există în realitate.

Faptul unui falit de a fi falsificat un bilanț exagerând activul și diminuând pasivul, nu constituie delictul de fals, pentru că bilanțul nu dă naștere nici unui drept, el având de obiect numai a indica situația falitului fără a constitui vreo probă.

Alterarea adevărului trebuie să fie comisă fără știrea persoanei căreia i se aduce prejudiciu.

Între alterarea adevărului ca element al falsului și falsele alegațiuni cari pot constitui escrocheria este deosebire. (*F. Hélie*, *Prat. crim.* 1928, vol. II, p. 367).

Pentru existența falsului penal nu e suficient să se constate numai o simplă alterare a adevărului, ci mai trebuie încă a se constata că această alterare a fost făcută cu fraudă, adică în scopul de a păgubi pe altul.

Și dacă reclamantul declară în timpul instrucțiunii că se dezistă dela plângerea ce a făcut și că numai are nici o pretenție la despăgubiri, acest fapt posterior nu mai poate avea nici o influență asupra existenței elementelor constitutive ale delictului de fals. (Cas. II, 55 din 1910).

Fals și escrocherie

Falsul nu e în tot d'auna ușor de recunoscut. căci el se confundă uneori cu escrocheria și distincțiunea este delicată, mai ales când alterarea adevărului a fost făcută prin scris.

Delictul de fals trebuie distins de acela de escrocherie comis cu ajutorul unui nume fals, a unei calități false sau false afirmațiuni.

Prin fals se creează obligațiuni precum falsificarea unei cambii, sau liberațiuni precum falsificarea unei chitanțe pe câtă vreme prin escrocherie se aduce prejudiciu, fără a exista un contract.

Falsul și escrocheria sunt deci adesea greu de deosebit. Când cineva imitează semnătura și cere

cuiva o sumă de bani, comite escrocherie nu fals, căci înscrisul nu dă naștere la nici o obligațiune care să privească pe acea a cărui semnătură a fost falsificată.

Uzurparea prin scrisoare a unei false calități nu constituie delictul de fals. Fabricarea unei scrisori false având ca obiect a ușura sau a consuma escrocheria, constituie delictul de escrocherie nu acela de fals.

După unii fabricarea unei scrisori având de scop să înlesnească consumarea escrocheriei, nu constituie escrocherie ci fals.

Falsul absoarbe escrocheria, fiind mai grav. Nu sunt două delicturi distincte și nu e locul la aplicarea art. 40 c. pen. (*Papadopol*, Cod. pen. p. 28. Nr. 22).

S'a decis că deși instanța de fond califică un complex de fapte ca fals și escrocherie însă întrucât escrocheria consumată prin chiar faptele care constituiesc falsul se confundă cu acest delict, care este cel mai grav, în asemenea caz instanța face o greșită aplicațiune a legii când impută infraactorului două delicturi distincte și îi aplică regula din art. 40 c. pen.

Cu toate acestea însă, deciziunea condamnatore nu poate fi anulată dacă pedeapsa pronunțată nu excede pedeapsa ce legea prevede pentru delictul de fals, singurul care ar fi trebuit reținut.

Este escrocherie și nu fals, faptul unui inculpat de a fi produs un cont, în mod fraudulos exagerat, pentru ca în schimb să primească bani.

Faptul agentului, de a amăgi pe contribuabili că biletele de liberă circulațiune pe cari serie suma încasată puteau să serve de chitanțe pentru taxa de consumație pe vin, reușind a face pe contribuabili să-i remită banii fără chitanțe, constituie delictul de escrocherie, prevăzut de art. 332, 334 C. pen., nu de fals.

Faptul inculpatului de a fi semnat pe reclamant pe foile de expediție pentru primirea vagoanelor de cărbuni, nu constituie fals, ci escrocherie, pentru care nereclamându-se nici recursul nu e admisibil. (Bul. Cas., 456. 1900).

Constatarea instanței de fond că faptul constituie fals, exclude escrocheria, căci același fapt nu poate fi fals și escrocherie. (Bul. Cas., 456. 1900).

Fals și simulație.

Falsul se deosebește de simulațiune. Simulația are loc când un act deghizează adevărata intențiune, fără prejudiciu pentru terți. Dar când deghizarea are de obiect de a vătăma pe terții, atunci nu mai este simulațiune ci fals.

Simulațiunea făcută cu intențiune frauduloasă se pedepsește ca fals, (*Bădulescu și Ionescu*, C. pen. 163, Editura *Curierul Judiciar*).

Asupra chestiunii de a se ști dacă actele simulate se pedepsește ca fals, există controversă. După

unii, simulațiile care aduc prejudiciu se pedepsește ca fals. Majoritatea autorilor cred, din contră că simulația în acte nu intră în prevederile art. 12 C. pen.

Simulațiunea tinde a disimula condițiile sau adevărata natură a unei convențiuni, prin opoziție cu falsul propriu zis. La simulație, s'ar putea găsi o manoperă frauduloasă constitutivă a escrocheriei, dar nu delictul de fals în acte autentice. (*Garaud*, III, p. 164).

Simulațiunea convenită între părți, pentru majorarea prețului unui imobil între vânzător și cumpărător pentru a obține un împrumut ipotecar mai mare, constituie după unii delictul de fals.

Fals și abuz de încredere.

Este asemenea adesea greu de deosebit falsul de abuzul de încredere.

Este abuz de încredere și nu fals, faptul inculpatului care în calitatea sa de director și casier al unei bănci și-a însușit și a risipit spre paguba acelei bănci sume de bani din capitalul băncii, ce-i fusese încredințat în calitățile de mai sus, și în virtutea mandatului ce primise de a gera afacerile băncii.

Când abuzul de încredere este comis prin fals se aplică ambele texte combinate cu art. 40 C. pen.

Când în contra dispozițiilor consiliului de administrație un director de bancă deschide credite la diferite persoane mai mari, decât avea dreptul și și însușește diferența, prin această gestiune, capitalul băncii este periclitat și risipit și deci inculpatul se face pasibil de art. 323 al. 2 C. pen.

Când însă pentru a ascunde abuzurile de încredere comise, și ași creea noi mijloace de ridicări de bani din bancă, directorul băncii face treceri false în registrele băncii, el comite faptul de fals în acte de comerț prevăzut de art. 125 C. pen.

Scontarea abuzivă și contrar convenției a două cambii, prejudiciind pe reclamant prin aceea că a fost silit să plătească aceste polițe înainte de scadența lor, constituie delictul de abuz de încredere.

Faptul perceptorului de a încasa o recipisă de garanție în deținutul celui cărui se va cuveni aceea garanție la expirarea contractului de arendă, iar pentru primire iscăbind în josul foaii de licitație, constituie faptul de abuz de încredere iar nu fals.

Între doi asociați nu există fals ci abuz de încredere căci este vorba de un mandat, violat prin dol.

Este fals, după desfacerea societății, și dacă prin act se prevede că fie care asociat va semna în parte.

Abuz de semnătură în alb.

Conform art. 128 C. pen. abuzul de semnătură în alb dată pe un act civil se pedepsește ca fals iar nu ca abuz de încredere.

Plăsmuitor de înscrisuri este acela care, în scopul de a trage un folos pentru sine sau pentru altul, sau de a aduce o vătămare altuia, umple o hârtie pe care se află semnătura unei persoane, în contra vointei și fără știrea ei, și o întrebuițează ca titlu. (Art. 128 C. pen.; *F. Hélie*, II, 475).

Semnătura poate fi dată de mai înainte; ea constituie atunci un blanc-seing pentru că hârtia pe care se află semnătura rămâne albă, până ce înscrisul ce trebuie să-l conțină, va fi redactat. Inscrisul va fi obligator pentru semnatar, câtă vreme nu va dovedi că s'a abuzat fraudulos de semnătură.

Abuzul de semnătură în alb consistă în faptul cuiva de a înscrie fraudulos, de asupra semnăturii care i-a fost încredințată un act prejudiciabil semnatarului.

Abuzul cu semnătura dată în alb se face prin înscrierea frauduloasă a contractului deasupra semnăturii date în alb.

Remiterea semnăturii în alb poate fi făcută personal sau prin mandatarul semnatarului și în numele acestuia.

Faptul că reclamantul a dat inculpatului, ca notar comunal, mai multe petiții în alb și notarul abuzând a scris pe ele chitanțe de descărcare către debitorii reclamantului, însușindu-și suma, constituie delictul de fals. Reclamantul se poate înscrie în fals cu ocazia procesului civil neputând servi ca chitanță de descărcare.

La Francezi, dacă hârtia a fost încredințată de însuși subscriitorul și inculpatul o completează se pedepsește ca abuz de încredere, iar dacă semnătura în alb a fost obținută de inculpat prin fraudă sau surprindere, sau dacă abuzul a fost comis de un altul decât cel căruia semnătura fusese dată, faptul se pedepsește ca fals.

La noi, atât dacă hârtia i s'a încredințat de însuși subscriitorul, cât și dacă nu i s'a încredințat, faptul se pedepsește ca fals.

Actul scris deasupra semnăturii în alb, poate consista într-o obligațiune sau descărcare, sau c'ce alt act care ar putea compromite pe acela sau averea aceluia care a dat semnături.

Fabricațiunea actului trebuie făcută cu intențiunea de a se servi de actul falsificat, această condițiune fiind necesară pentru existența delictului. (Rec. des som. 7. 1930).

Abuzul de „blanc-seing” se deosebește de completarea cambiei în alb. Primul caz e prevăzut de art. 128 iar al doilea de art. 125 C. pen. Primul se referă la un contract civil semnat în alb, al doilea la efecte de comerț.

Fals și delapidare.

Falsul și delapidarea nu constituie un singur fapt, ci două separate care se cumulează conform art. 40 C. pen.

Depunerea sumei nu apără de pedeapsă.

Agenții percepției fiind funcționari publici, pot fi condamnați ca delapidatori și pentru fals. În caz de delapidare și fals se aplică art. 40 C. pen. (Bul. Cas. p. 1863. 1913).

După art. 17 legea băncilor populare, instanța competentă să instrumenteze și să judece toate delicturile de fals și delapidare este judecătorul de ocol care îndeplinește și rolul judecătorului de instrucție prin derogare dela art. 60 Pr. pen. (Cas. II, dec. 1984 din 28 Dec. 1920; Bul. Cas. p. 708, 1912; Bul. Cas. p. 1689. 1912; *Curierul Judiciar*, 31. 1911).

Se poate schimba în apel calificarea penală a faptului. Astfel, dacă judecătorul de pace a calificat ca fals și abuz de încredere faptul unui președinte al unei bănci populare care și-a însușit diferite sume de bani din casa băncii, falsificând scriptele, tribunalul judecând ca instanță de apel poate califica același fapt ca delapidare de bani publici.

Punerea în întârziere pentru restituirea sumelor sustrase din Casa băncilor populare nu constituie un element al delictului de delapidare, ci numai o formalitate prevăzută de legea băncilor populare din 1910, a cărei neîndeplinire nu scutește pe vinovat de efectele acțiunii publice.

Art. 123 C. penal pedepsește pe orice funcționar care în exercițiul funcțiunii sale va fi comis falsuri, intră în cadrul acestui articol falsurile săvârșite de un președinte al unei bănci populare în scriptele acelei bănci.

Pentru existența delictului de delapidare nu se cere ca banii încasați să fie trecuți în scripte, fiind suficient ca bani publici sau privați, delapidați, să fi fost încredințați agentului în puterea însărcinării ce avea de a încasa acei bani. (Bul. Cas. p. 2171. 1912).

Trecerea de două ori în jurnalul de casă a unei sume ca cheltuită în folosul comunei, pe când în realitate fusese sustrasă de inculpat, constituie falsul prevăzut de art. 124 iar nu delapidare întrucât, s'a comis o alterare a adevărului în scripte publice, prin acte justificative plătuite.

Ridicarea din casa comunei de către preceptor, cu ordonanțe de plată, a unor sume destinate ca subvenție pentru școala de cântăreți, și reținerea banilor, în profitul său, constituie delictul de delapidare pedepsit de art. 140 C. pen.

Intențiunea frauduloasă.

Elementul intențional care trebuie să se întâlnească în orice delict, trebuie să-l găsim și la fals. Această intențiune este vointa de a-și procura un profit ilicit sieși sau altora pe calea falsului.

Faptul cuiva de a conduce o mână inertă spre a serie testamentul nu constituie fals dacă se constată vointa testatorului, dar constituie fals dacă inculpatul a alterat adevărul fără voia testatorului. (*F. Hélie*, II, p. 343).

Intențiunea frauduloasă trebuie să rezulte din voința infractorului de a face să treacă ca valabile într'un act situații de drept sau de fapt, altele decât cele reale, în scopul unui avantaj material, în dauna altuia. Lipsind intențiunea vicleană a notarului de a voi să cauzeze prejudiciu, faptul săvârșit e lipsit de elementul intențional.

Nu constituie fals penal ci simplă greșeală disciplinară, faptul unui funcționar de a se fi sustras unei obligații ce legea îi impunea precum când funcționarul constată că a îndeplinit o formalitate pe care în realitate n'a îndeplinit-o, dacă scopul funcționarului n'a fost de a aduce cuiva un prejudiciu.

S'a decis însă că intenția frauduloasă este cerută ca element esențial numai în falsul intelectual prevăzut de art. 124 din Codul penal; încât privește însă celelalte cazuri de falsuri, cum ar fi falsificarea de documente, intenția cerută pentru consumarea delictului de fals consistă în voința de a face să serve ca dovadă un document, despre care prevenitul știe că e mincinos, și este indiferent dacă prevenitul vrea să-și procure, prin alterarea săvârșită sieși sau altuia, un beneficiu nelegiuit. (Cas. II. *Curierul Judiciar*, 16. 1909).

Prejudiciu sau posibilitatea de prejudiciu.

Înalta Curte prin deciziunea ce adnotăm admite posibilitatea prejudiciului social. Este o soluție de mult admisă de doctrina și jurisprudența franceză.

Ceeace este necesar, dar este suficient pentru ca alterațiunea adevărului într'un instrument de probă să fie pedepsibilă, este un prejudiciu eventual pentru societate sau terțiu. (*Garraud*, III, p. 154).

Prejudiciul este unul din elementele esențiale ale falsului, care însă poate rezulta implicit din însuși faptul. (Cas. Fr., *La Loi*, 1891).

Prejudiciul nu e nevoie să fie numai material; el poate fi și moral. Contrafacerea semnăturii într'un scop delictual constituie delictul de fals, deși această contrafacere nu ar aduce atingere aversei și onoarei cuiva, precum ar fi cazul unei denunțări calomnioase.

Prejudiciul poate atinge interesul public de ordin moral sau pecuniar, tot așa de bine ca un interes privat.

În materia falsului infracțiunea se privește din punctul de vedere al interesului public și al încrederii, alterarea adevărului într'un înscris public fiind o atingere adusă acestei încrederi. (v. *Dongoroz*, *Jurisprudența Generală*, Nr. 17. 1927).

Jurisprudența dă noțiunei de prejudiciu, o extensiune largă. El poate fi material sau moral, real sau eventual, particular sau social.

Este prejudiciu moral când faptul aduce atingere memoriei unei persoane decedate.

S'a decis că este fals pedepsibil ca aducând atin-

gere interesului public, faptul de a fabrica o ordonanță medicală cu scopul de a obține dela un farmacist eliberarea unei substanțe toxice precum caină sau morfină.

Rectificarea unui act autentic fără știrea autorității constituie un fals prin alterațiune, chiar dacă în realitate nu s'a adus un prejudiciu reclamantului căci se are în vedere prejudiciul adus societății prin atingerea credinței ce trebuie să prezinte actele autentice.

Alteratiunea adevărului într'un act autentic fiind de natură a compromite siguranța tranzacțiilor prin atingerea ce se aduce credinței publice, prejudiciul sau posibilitatea de prejudiciu există ori de câte ori se falsifică un act notariat.

Când creditul public este prejudiciat se comite un fals. În afacerea Humbert, Casația franceză a decis că alterarea adevărului în acte autentice poate să compromită încrederea necesară în siguranța tranzacțiilor. (*Sirey*, 1905, I, p. 299; Cas. II, *Papadopol-Pastion*, Art. 125 nr. 43).

În materie de fals, existența prejudiciului în momentul confectionării actului este suficientă, indiferent dacă în urmă, reclamantul declară că nu mai are nici o pretenție.

Eventualitatea de prejudiciu este suficientă pentru a face falsul pedepsibil. Posibilitatea de prejudiciu poate să rezulte din eventuala posibilitate a unui proces.

Prejudiciul ca element al falsului nu este necesar ca să fie realizat, ci este destul ca să fi fost posibil în momentul comiterii delictului. (Cas. II. *Pand. Rom.*, p. 552).

Există posibilitatea de prejudiciu pentru Procurorul tribunalului, atunci când grefierul cabinetului de instrucție a intercalat în rechizitorul prin care cel dintâi trimite în judecată pe un inculpat pentru furt de bani, cuvintele „Banii prevăzuți în acest rechizitor s'au primit și au rămas în păstrarea d-lui Procuror”. (Cas. II, dec. pen. Nr. 1584 din 29 Oct. 1919).

Prejudiciul sau posibilitatea de prejudiciu trebuie căutat în momentul comiterii faptului când s'a alcătuit actul fals, iar dacă mai pe urmă agentul achită sumele ce-și apropiase, aceasta nu face să înceteze delictul de fals. (Cas. II, 14 Nov. 1912. *Bul. Cas.* p. 1953).

Falsul este pedepsibil chiar atunci când actul declarat de fals, ar fi nul în formă, întrucât posibilitatea de prejudiciu poate rezulta și dintr'un act anulabil. (Cas. II, 12 Iunie 1896, B. Cas. 7 Iulie 1899).

În adevăr, actul anulabil își produce efectele până ce va fi anulat pe calea unei acțiuni în anulare. Terțiul este deci expus la un proces pentru a se face să fie recunoscută nulitatea.

Chiar dacă delictul n'a reușit această împrejurare nu a fost prevăzută de agent.

Dacă clauza ștearsă din act nu e importantă și nu aduce prejudiciu nu e fals. (*F. Hélie*, II, p. 344; *Curierul Judiciar*, II. 1912).

Diferite feluri de falsuri.

Sunt diferite feluri de falsuri pedepsite de lege, precum falsul în acte autentice comise de funcționari publici sau de simpli particulari, falsuri în scrieri de comerț, și de bancă, falsuri în acte private, falsul comis în pașapoarte, permise de vânătoare, foi de drum, certificate.

Codul penal la capitolul despre plăsmuiri sau falsificări, cuprinde trei secțiuni și anume: 1) plăsmuiri de monedă; 2) plăsmuiri de sigilii ale statului, de bilete de bancă și efecte publice și 3) falsificarea de înscrisuri publice sau autentice și de comerț sau de bancă.

Pedeapsa falsului variază după felul actului și anume: fals în acte autentice, fals în scrieri de comerț, falsul în scrieri private și falsul comis în pașapoarte, certificate și foi de drum.

Legea a făcut deosebirea falsurilor după importanța actelor falsificate fiind considerate în primul loc, actele autentice sau publice destinate a avea o credință mai mare și actele comerciale destinate a circula din mână în mână.

Vin apoi actele private, pașapoartele, foile de drum și certificatele, fixând pedepsele după importanța actelor.

Fals material în acte publice comis de funcționari.

Un funcționar poate comite în exercițiul funcției sale un fals material prin alterațiune în acte, prin scrieri sau semnături false, prin arătare de alte persoane decât cele adevărate, sau prin scrieri făcute sau intercalate în registre sau alte acte publice, după încheierea sau confecționarea actului. (art. 123 C. pen.).

Art. 123 C. pen. pedepsește falsul material comis de funcționari în acte publice iar art. 124 falsul intelectual. (*Dreptul*, 36. 1913; *Curierul Judiciar*, 56. 1912).

Comite delictul de fals în acte publice conform art. 123 C. pen. notarul unei comune, care contraface semnătura primarului, funcționarului public care semnează într'un act public o altă persoană (Cas. II., 371 1910; Cas. II. 416, 1901).

S'a decis însă că faptul că notarul iscălea în mod constant pe primar pe biletele de vite, printr'un uz constant de practică, ridică faptului elementul intențional lăsându-l sub sancțiunea măsurilor disciplinare. (*Pând. Rom.*, 1927. III. p. 156).

Agenții fiscali sunt considerați ca funcționari publici în sensul art. 123 C. pen. (Bul. Cas. p. 303. 1912).

Falsul material prevăzut de art. 123 C. pen. are loc prin semnături false, prin alterațiuni de acte, ștersături, adăugiri.

Fals intelectual comis de funcționar.

Art. 124 C. pen. pedepsește falsul intelectual comis de un funcționar public în exercitiul funcției sale, și într'un caz și în altul, funcționarul trebuind să se afle în exercițiul funcțiunii sale și actul să fie în atribuțiunea sa.

Când falsul emană de la un funcționar necompetent, faptul nu constituie delictul de fals. (*Garaud*, IV, p. 114; *Papadopol*, p. 90 Nr. 9).

Când funcționarul alcătuind acte scrise privitoare la funcțiunea lui, cu violență va fi denaturat substanța sau circumstanțele lor fie scriind convențiuni altele decât cele ce s'au declarat sau indicat de parte sau constatând fapte mincinoase sau ca mărturisite fapte nemărturisite, comite delictul de fals prevăzut și pedepsit de art. 124 C. pen.

S'a decis că prin nici un text de lege primarul nu este ținut a constata pământul pe care un locuitor din comuna sa îl are și mai ales nu poate certifica întinderea pământului; că singura lui obligație ca depozitar al tabelii lit. A de improprietărire este de a certifica constatările din acea tabelă, cu cât adică un locuitor din comună se găsește trecut în acea tabelă.

Prin urmare, chiar dacă un primar ar ști că un locuitor are cumpărat pământ după dreptul comun, faptul că n'a menționat acel pământ în certificatul ce liberează nu poate constitui un fals, căci asemenea constatare nu intră în atribuțiunile sale, așa că acest fapt nefiind privitor la funcțiunea sa, nu întrunește condițiunile art. 124 din codul penal. (Cas. II. 6 Nov. 1909).

Considerând — zice Înalta Curte — că, prin nici un text de lege, primarul nu este ținut a constata pământul pe care un locuitor din comuna sa îl are, și mai ales nu poate certifica întinderea pământului; că singura lui obligație, ca depozitar al tabelii lit. A de improprietărire, este de a certifica constatările din acea tabelă, cu cât adică un locuitor din comună se găsește trecut în acea tabelă:

Că, în afară de această obligație, primarul n'are mijloacele de investigație pentru constatarea proprietăților unui locuitor din comună dobândite în alt mod decât prin legile de improprietărire și a întinderii terenului;

Că, așa fiind, chiar dacă un primar ar ști că un locuitor are cumpărat pământ după dreptul comun, pentru faptul că n'a menționat acel pământ nu poate fi răspunzător de a fi făcut un fals, căci constatarea ce se pretinde că trebuia făcută de primar neintrând în atribuțiile sale și nefiind privitoare la funcțiunea sa, faptul nu întrunește condițiunile art. 124 din codul penal, pentru ca acest articol să fie aplicabil;

Că, în speță, se constată că primarul a eliberat certificatul conform tabelii, fără a menționa și proprietatea particulară și întinderea ei;

Considerând, prin urmare, că atunci când Curtea

de Apel condamnă pe primar și pe notar pentru că n'au arătat în certificatele liberate lui Ion Roșca cele 5 hectare pământ, dobândit de acesta după dreptul comun, iar pe acest din urmă pentru că s'a servit cu cele certificate, a aplicat greșit art. 124 și 126 din codul penal, întru cât cei doi dintâi n'au comis un fals în certificatele lor, iar cel din urmă nu s'a servit cu acte false.

Contra. Casația în 1901 a decis că faptul unui primar și al unui notar, de a libera unui sătean un certificat constatător că dânsul nu are pământ nici dat după legea rurală nici cumpărat, când știeau că are asemenea pământ, și îi liberează acest certificat în scop de a-l face să fraudeze legea ca să poată cumpăra dela un alt sătean pământ dat prin legea rurală, pământ inalienabil și a cărui înstrăinare nu e permisă de cât în anumite cazuri prin art. 7 din legea rurală dela 1864 și art. 1, aliniatul 2, din legea interpretativă din 9 Februarie 1879, acest fapt constituie delictul de fals în acte publice, întru cât întrunește toate elementele acestui delict de oarece primarul și notarul, având autoritate să dea asemenea certificate, arată, cu știință, prin certificat fapte neadevărate, și prejudiciul există, căci pentru existența delictului de fals, nu e numai prejudiciul material care are a fi constatat, ci și prejudiciul social care rezultă din neobservarea scopului legiuitorului, prejudiciu suficient pentru existența falsului.

Săteanul care se servă de un certificat fals liberat de primarul și notarul comunei, și în care se constată faptul mincinos că dânsul nu a fost împroprietarit după legea rurală nici a cumpărat pământ, și se servă cu acest certificat știind bine că e fals, și numai în scopul de a frauda legea rurală din 1864 și cea interpretativă din 1879, comite delictul prevăzut și pedepsit de art. 126 din Codul penal. (Cas. II, *Curierul Judiciar*, 72 din 1901).

Atestarea unui primar că un lucrător este sau nu lucrător manual, nu constituie delictul de fals, neintrând în atribuțiile lui asemenea constatări. (Plet. Cas. pag. 551. 1911; *Curierul Judiciar*, 72. 1901).

Nu constituie fals, faptul că martorii asistenți, nu cunosc faptul încriminat prin procesul-verbal de delict silvic, căci e suficient simplul fapt al constatării agentului, indiferent dacă martorii cunosc sau nu faptul constatat. (Cas. II, dec. pen. din 15 Aprilie 1927).

Se face culpabil de delictul de fals prevăzut de art. 124 C. pen. funcționarul care spre a-și însuși o sumă constată printr'un stat, faptul mincinos de a fi plătit unor lucrători o sumă pentru căratul nisipului pe strădele orașului fără ca în realitate să se fi furnizat nisipul. Funcționarul care procurând cu bună știință chitanțele necesare plății aceluși nisip, ajută prin aceasta cu bună știință pe inculpat la comiterea delictului de fals, cooperare fără de

care delictul nu s'ar fi putut comite, se face culpabil prin aceasta de faptul prevăzut și pedepsit de art. 50 al. 2 și 51 C. pen.

Intrunește elementele delictului de fals în acte publice, faptul funcționarului comunal care a făcut un raport către primar prin care atestă că s'a efectuat reparațiunea unor obiecte cari au costat o sumă dar care în realitate au costat o sumă mai mică.

Se face pasibil de art. 124, 165, și 40 C. penal funcționarul comercial care cu bună știință denaturează substanța unei serii de ordonanțe de plată prin constatări mincinoase și cu voință de a făuri aceste documente în contra adevărului, produce prejudiciu primăriei, iar tipograful care îl ajută prin plasmuirea facturilor ce aveau să servească drept piese justificative pentru aceste preținse furnituri făcute primăriei, coperare fără de care nu s'ar fi putut săvârși delictul, comite faptul prevăzut și pedepsit de art. 50 al. 2, 51, 124 combinat cu 40 C. pen.

Contabilul comunal care e ținut să verifice veracitatea unei facturi ce i se prezintă drept act justificativ, comite delictul de fals în acte publice prevăzut de art. 124 C. pen. când consecințe unor facturi mincinoase ce cu bună știință au fost alcătuite de un complice, ordonancează plata în prejudiciul primăriei.

Consilierul comunal însărcinat de a purta grije de cele necesare înmormântării unei defuncte legate către comună, comite delictul prevăzut de art. 124 și 140 al. 2 C. pen. combinat cu art. 1 și 23 legea contabilității dacă dispunând în acest scop de fondurile încredințate lui și-a însușit cu bună știință sume de bani din averea primăriei.

Când în fapt se constată în urma instrucției urmate în cauză, că sumele specificate în borderou cât și piesele justificative au fost cu bună știință majorate spre a-și însuși diferența dintre sumele, notate în borderou și cele realmente cheltuite, această costatare printr'un act de competența sa, a unui fapt mincinos drept adevărat, spre a servi de probă contra adevărului, constituie delictul de fals în acte publice.

Constituie delictul de fals faptul că cu bună știință inculpatul în calitate de funcționar anume însărcinat cu furnizări primăriei, a plasmuit facturi, ajutat fiind în aceasta de un al doilea inculpat, furnizor, fără de care faptul nu s'ar fi comis și de pe urma căruia s'a adus prejudiciu primăriei.

Liberarea de facturi nesincere cari să servească drept acte justificative unui funcționar se pedepsește conform art. 50 al. 2 combinat cu art. 51 C. pen.

Comite faptul prevăzut de art. 124 combinat cu 165 și 40 C. pen. inculpatul care în calitatea sa de intendent al primăriei, cu bună știință și în scop de a-și procura un câștig în paguba primăriei, face

să se emită ordonanțe de plată drept cost al unor reparațiuni ce nu au avut loc servindu-se de facturi mincinoase prin uzul cărora a făcut să se constate lucruri neadevărate în acte publice.

Constitue delictul de fals prevăzut și pedepsit de art. 124 C. pen. faptul unui primar care constată prin proces-verbal semnat de el tinerea unei licitațiuni pentru vânzarea unei păduri, fără ca în realitate licitația sa fi avut loc, cu scopul de a frauda comuna și adjudecând-o cu un preț mai mic ca evaluatiunea expertilor.

Faptul unui percepitor de a denatură cu viclenie substanța mai multor cotoare din registrul de percepție, trecând într'însele sume de bani mai mici decât cele percepute, cu care mod și-a însușit diferența în propriul său folos, constituie delictul de fals prevăzut și pedepsit de art. 124 din codul penal, iar nu o delapidare.

Prejudiciul sau posibilitatea de prejudiciu cauzat prin comiterea unui delict de fals trebuie căutat în momentul comiterii faptului, când s'a alcătuit actul fals, iar dacă mai pe urmă agentul achită sumele ce și apropiase, aceasta nu face să înceteze delictul de fals, pentru că posibilitatea de prejudiciu a existat în speță pentru Stat, în paguba căruia agentul falsificator își apropiase sumele vărsate de contribuabili. (Cas. II, Bul. p. 1953. 1912).

Notarul comunal care fabrică un act de dispensă militară, ca unic fiu la mamă văduvă, comite faptul prevăzut de art. 124 C. pen.

Elementele delictului de fals prevăzut de art. 124 din Codul penal sunt: alterarea adevărului, calitatea de funcționar public a infractorului, posibilitatea de prejudiciu și intențiunea frauduloasă.

Nu orice alterare a adevărului poate fi un element al falsului, ci numai aceea care intră într'unul din cazurile prevăzute de legiuitor și care e făcută fără știrea părții prejudiciate.

Pentru a se aplica art. 124 din Codul penal, trebuie ca alterarea adevărului să fie făcută de un funcționar public în acte scrise privitoare la funcțiunea lui, adică în acte cari să fie o consecință a funcțiunii lui, acte în cari să aibă misiunea specială de a constata un fapt și în cari acte constatările sau atestările lui să facă probă completă.

Un proces-verbal încheiat de președintele comisiunii interimare, după arătările a 5 asistenți, în urma ordinului verbal al prefectului și adresei unui controlor al Băncilor populare care vroia să fie dispensat de plata unei sume ce-i se reținuse din salariu pentru o neglijență în distribuirea porumbului la țărani, prin care constată că locuitorii prevăzuți într'o lipsă alăturată s'au prezentat la primărie și au declarat că au luat anumite cantități de porumb dela Banca populară, nu poate fi socotit contract de împrumut, autentificat conform legii, ci numai o constatare care înlesnea dovedirea raportului juridic dintre Banca populară și

locuitorii cari primiseră porumb. Asemenea constatare nu este un act privitor la funcțiunea președintelui comisiei interimare și, ca atare, chiar dacă adevărul e alterat în acest act, nu este loc a se aplica art. 124 din Codul penal.

Pentru a exista prejudiciul sau posibilitatea de prejudiciu, trebuie ca actul alterat în chip fraudulos să poată servi de bază unui drept, să dea naștere unei obligațiuni sau unei acțiuni.

Pentru a exista intenția frauduloasă, trebuie ca infractorul să aibă nu numai conștiința imoralității faptului și vointa de a-l comite, ci ca această voință să și fi propus un anumit scop criminal; cu alte cuvinte infractorul să săvârșească faptul cu intenția de a vătăma pe altcineva.

Pentru existența falsului trebuie dovedită intenția frauduloasă, iar nu numai dedusă din oarecari greșeli ale infractorului, sau din posibilitatea de prejudiciu ce ar rezulta din act.

Deși intenția de a vătăma poate exista, chiar când nu se vede vre'un profit pentru infractor, trebuie în acest caz să se aprecieze cu mai multă scrupulozitate împrejurările din cari rezultă această intenție frauduloasă.

O simplă greșală, o neglijență, o ușurință a unui funcționar, chiar când acestea au urmăriri păgubitoare pentru cineva, nu constituie un fals dacă nu se dovedește intenția frauduloasă. Asemenea greșeli, neglijențe, abateri, fără intenție frauduloasă, pot da loc la aplicarea de pedepse disciplinare, înlocuirea funcționarului, dar nu la condamnarea pentru fals. (*Curierul Judiciar*, 82. 1909).

Pedeapsa pentru mai multe delictе de fals, fiind conf. art. 40 C. pen. maximum închisoare corecțională, această pedeapsă nu poate fi redusă, cu aplicarea art. 60 al. IV la mai puțin de un an. (*Papadopol*, p. 29., Nr. 26).

Intențiunea la fals intelectual.

Pe când în materie de crime și delictе în genere, elementul intențional, se prezumă din moment ce delictul a fost executat, la falsul intelectual nu e suficientă existența materială a faptului, intențiunea trebuind să fie dovedită în mod special și expres. Fără dovada acestei intențiuni speciale, nu există delictul de fals. Ea poate să rezulte din alte considerațiuni de cât executiunea falsului, precum o răzbunare, o ură, o îmbogățire un profit material sau moral. etc. (*Garraud, Blanche, F. Hélie: Curierul Judiciar*, 55. 1903; Cas. II, 16 Sept. 1908).

Faptul notarului de a nu preda citațiile încheind proces-verbal că le-a predat conține cele două elemente ale falsului și anume alterarea adevărului într'un act public făcut de un funcționar public în exercitiul funcțiunei și prejudiciul, nu însă și cel de al treilea element, intențiunea frauduloasă, art. 124 C. pen. cerând o intențiune frauduloasă spe

cială acestui delict, prin cuvintele „va fi cu vicleanie denaturat”.

Fals în acte publice comise de un particular.

Art. 125 C. pen. pedepsește falsul comis de un particular în acte publice. În art. 125 C. pen. intră și comerciantul care comite falsuri comerciale. Tot acest articol pedepsește pe cei ce falsifică bilete de bancă sau cari cu știință vor fi întrebuințat aceste bilete falsificate. (Bul. Cas. p. 1399. 1900).

Pentru existența delictului de fals în acte publice se cere 1) ca cel ce l'a comis să fie particular sau chiar funcționar dar atunci actul să nu fie de competența sa, 2) alterarea adevărului prin scrieri intercalate, fals material, sau prin denaturarea substanței actului, prin constatarea unei fapte inexacte, fals intelectual. 3) intențiune frauduloasă de a-și procura un folos și 4) prejudiciul sau posibilitatea de prejudiciu.

S'a decis că nu poate fi calificat ca fals în acte publice, faptul unui particular de a plăzmuie certifiatul unui comandant de regiment și al unui comandant de baterie, atestând vânzarea a doi cai către inculpat, de oare ce comandantul regimentului și al bateriei nu avea calitate să elibereze bilete de vânzare de vite și nici art. 127 C. pen. nu e aplicabil certificatele plăzmuite necuprinzând o convenție obligatorie pentru parte. (*Jurisprudența Generală*, sp. 1660. 1924).

Inscrierea la examen în baza unui certificat fals, cu bună știință că e fals, face să existe delictul, chiar dacă faptul a fost descoperit înainte de a fi înscris la examen. (Bul. Cas. p. 679. 1913).

Demisia falsă se pedepsește conform art. 127 C. pen. (Bul. Cas. Nr. 1240. 1900).

Plăsmuirea unui certificat de studii, constituie delictul prevăzut de art. 125 C. pen. iar nu art. 139 C. pen. (Bulet. Cas. Nr. 883. 1911).

Falsificarea actului de vânzare cu arătarea altor venituri decât cele reale, nu constituie delictul de fals prevăzut de art. 125 C. pen. (Bul. Cas. p. 1304. 1911).

Declarația făcută de martori în privința datei morții într'un act de moarte, nefiind din acele pe cari actul de moarte are de obiect a constata, chiar de ar fi mincinoasă și făcută cu rea credință nu constituie delictul de fals.

Expertiza făcută de tribunal sau Curte e valabilă. Judecătorii nu sunt ținuți de expertiza ordonată, putând face ei singuri asemenea verificări. (Bul. Cas. p. 1399. 1900).

Faptul unui funcționar poștal de a semna în mandatele poștale cei care erau încredințate a le distribui, pe destinatar, de primirea banilor, constituie delictul de fals prevăzut de art. 125 C. pen.

Fals în acte de comerț.

Falsul în scrieri de comerț și de bancă se pedepsește conform art. 125 C. pen. În sistemul codului penal român falsul în înscrisuri de comerț sau de bancă este asimilat cu falsul în acte autentice și publice. (Bul. Cas. p. 1093. 1900).

Sunt efecte de comerț: cambiile, cekurile, varamentele, titlurile la purtător, înscrisuri de bancă cari au de obiect a constata operațiuni comerciale, registrele obligatorii ale comercianților, chiar neregulate tinute. (Bul. Cas. p. 1043, 900, 1087, 1900).

Tot ca înscrisuri de comerț sau de bancă sunt considerate și registrele auxiliare, cari deși facultative, sunt însă destinate a constata operațiuni comerciale. (*Garraud*, III, Nr. 1089. nr. 1092).

Delictul de fals în aceste acte de comerț sau de bancă poate fi comis fie prin alterarea sau contrafacerea scrierii sau semnăturii, fie prin plasmuirea de convențiuni, dispozițiuni, obligațiuni sau liberațiuni sau prin inserțiunea lor posterioară, fie prin adăugire sau alterare de clauze, declarațiuni sau fapte ce aceste acte și registre aveau de obiect a contine și constata.

Faptul de a fabrica un bilet la ordin sub falsă semnătură, a unui comerciant, constituie un fals în acte de comerț prevăzut și pedepsit de art. 125 C. pen. (*Dreptul*, 36. 1913).

Falsul semnăturii girantului într'o cambie se pedepsește conf. art. 125 C. pen. care prevede falsul în scrieri comerciale iar nu conform art. 128 C. pen. care prevede falsul în scrieri private.

Deși inculpatul a avut mandat de semnă pe reclamant dar întrucât n'a semnat pe reclamant cu arătarea că a avut procură, prin procură, a comis un fals, întrucât posibilitatea de prejudiciu este pentru orice terțiu ar fi putu primi cambia, căci cambia este un înscris comercial public.

Girantul la cambie nu răspunde de plată, dacă semnătura sa a fost falsificată de emitent.

Inculpatul care contraface semnăturile mai multor comercianți ca emitenti în cambii, pe cari apoi le completează în ordinul său și apoi le negociază scontându-le și încasând valoarea lor, comite faptul prevăzut și pedepsit de art. 125 C. pen.

Intenția rezultă din mijloacele întrebuințate spre a-și procura credit pe care nu-l avea, iar prejudiciatul este acel la care a scontat cambiile și dela care a încasat valoarea lor.

Faptul că ginerele a semnat într'o cambie pe socrul care nu știe carte, constituie falsul prevăzut de art. 125 C. pen. căci legea penală nu cere ca condiție pentru existența delictului de fals ca persoana de al cărui nume s'a servit inculpatul să știe să scrie și să citească, fiind destul ca semnătura contra făcută să fie numele unei persoane care există. (Bul. Cas. p. 760. 1913; *Curierul Judiciar*, 41. 1913).

O hotărâre penală de achitare, rămasă definitivă, prin care s'a stabilit că semnătura de pe cambie nu e falsă, constituie autoritate de lucru judecat în comercial. Pârâtul nu se poate opune la plata ei. (*D. Alexandrescu*, VII, 651; *Laurent*, XIX 154).

Constituie delictul de fals material ridicarea a diferite sume de bani în locul persoanelor fictive cărora în calitate de director al băncii, le deschidea conturi curente, persoane cari nu ceruseră să li se deschidă conturi la bancă și nici nu bănuiau că figurează ca debitori în registrele băncii.

Constituie delictul de fals faptul de a fi trecut în registrele băncii, ca eliberate sume de bani depuse spre fructificare, pe când în realitate nu fusese eliberate acelor persoane, ci au fost însușite de director în complicitate cu contabilul băncii.

Plăsmuirea unei scrisori de garanție în numele unei societăți, pentru ca pe baza lor, inculpatul să poată obține credit, constituie falsul prevăzut și pedepsit de art. 125 C. pen.

Constituie, asemenea delictul de fals în acte de comerț pedepsit de art. 125 C. pen. faptul directorului băncii sau al contabilului ei, de a fi semnat acte de gaj fictive, sau acte de gaj pentru mărfuri puse în gaj de o valoare mai mare de cât realitatea, de a fi trecut în libreturile depunătorilor drept dobânzi sume mai mici decât cele ce li se cuveneau, de a fi făcut documente, acte de casă de trîdicări de bani pentru persoane fictive.

Este asemenea fals tapul de a fi făcut documente de casă pentru retrageri de depozite, pentru persoane cărora nu li s'a liberat acele depozite, de a fi deschis în registre conturi curente pentru persoane ce nu ceruse deschiderea unor asemenea conturi, de a șterge din registre diferite sume rezultate din operațiuni de comerț și de a le fi trecut în alte registre, însă micșorate.

Faptul contabilului de a fi trecut cu bună știință în bilanțurile de fine de an arătări neconforme cu realitatea, constituie delictul de fals în scrieri de comerț sau de bancă.

Constituie fals, sustragerea unor foi din devizul obligator care conținea prețurile unitare și înlocuirea lor cu alte foi, cuprinzând prețuri de două ori mai mari, în scop de a își însuși diferența de preț. (A se vedea afacerea Sospino-Bacalu, publicată în *Curierul Judiciar*, 19. 1929).

În caz de fals în acte de comerț, neconstatarea caracterului falsului și elementelor speciale delictului din art. 125 și 127 C. pen. atrage casarea. (Bul. Cas. Nr. 134. 1913).

Uzul de fals.

Art. 126 C. pen. pedepsește faptul de a se fi servit de actul fals. (Bul. Cas. p. 395. 1900; *Curierul Judiciar*, 22. 1913).

Uzul de fals este un delict deosebit și distinct de delictul de fals.

Deși acțiunea pentru fabricațiunea actului ar fi stinsă, acțiunea pentru întrebuințarea actului fals poate să fie urmărită, chiar în cazul când aceste două infracțiuni sunt imputabile aceluiaș agent. (*Curierul Judiciar*, 38. 1911).

În toate cazurile simplul uz de piesele false, constituie delictul.

Debitorul care prezintă o chitanță de achitare falsă se face culpabil de delictul prevăzut de art. 126 C. pen. care chiar dacă nu o falsifică dânsul, dar știe că scrisul și semnătura creditorului sunt falsificate.

Chiar când nu se stabilește cu precizie că inculpatul este autorul falsului, el rămâne însă responsabil că s'a folosit cu bună știință de acest fals conform art. 126 C. pen.

Falsificarea unui deviz, de către un altul și servirea cu bună știință de el, constituie delictul de folosire de fals, prevăzut de art. 126 C. pen.

Diferența de preț constituie dauna părții civile.

Convențiunea prin care o persoană se obligă să nu mai exercite un anumit comerț sau industrie într-o localitate determinată, stipulând sau promițând și în numele unui al treilea o asemenea obligațiune, este licită, deoarece ea nu constituie o interdicțiune generală și absolută la libertatea ce are orice persoană de a face un comerț sau exercita o industrie oarecare.

Prin urmare, săvârșește un exces de putere instanța de fond când, pentru a achita de delictul de a se fi servit cu bună știință în justiție de o convenție plăsmuită, declară de ilicită și neobligatorie convenția prin care cineva se obligă să-și mute moara de măcinat dintr-o comună și să nu mai instaleze în acea comună moară de măcinat, nici el nici fiul sau ginerele său și nici în tovărășie cu alte persoane. (*Curierul Judiciar*, 9. 1915).

Prescripțiunea acțiunii publice în delictul de servirea de act fals, curge din momentul servirii, nu din acel al plăsmuirii.

Hotărârea pronunțată în civil asupra cererii de anulare a unui act de vânzare nu constituie lucru judecat în acțiunea publică intentată contra aceleiași persoane pentru delictul că s'a servit cu acel act, având cunoștința că era fals. (*Cristescu*, C. civ. p. 643 Nr. 172).

Fals în acte private.

Art. 127 C. pen. prevede falsul în acte private comis prin mijloacele arătate de art. 125 C. pen. și acel care cu bună știință ne va servi de un asemenea act.

Pentru existența delictului de fals în acte private se cere ca condiție indispensabilă ca actul să cuprindă o convenție care să oblige pe partea a

cărei semnătură a fost falsificată. În caz contrar e o simplă escrocherie.

Constitue falsul în scrieri private, falsul unei chitanțe de primirea unei sume de bani, sau al unui extract de botez, liberat de preotul unei parohii.

Falsul prin contrafacerea semnăturii poate avea loc nu numai prin imitație perfectă a semnăturii, ci e suficient ca numele scris să fie dat drept semnătura persoanei. (*Dreptul*, 14. 1901).

Comite falsul prevăzut de art. 127 C. pen. iar nu acel prevăzut de art. 125, faptul inculpatului care fiind rugat de reclamant a-i preschimba o poliță. dânsul nu o preschimbă, din care cauză reclamantul a fost acționat în judecată, și în schimb, dă la bancă o altă cambie în alb, cu bun și aprobat purtând semnătura reclamantului. (Bul. Cas. p. 135 1913).

Inscrierea în fals. Fals incident civil.

După art. 460 pr. pen. reclamantul trebuie să fie interpelat dacă voeste a se servi de polița sau actul fals, caz numai în care acțiunea penală poate fi deschisă contra sa, pentru delictul în fals.

Un titlu executor poate fi defăimat în fals. (*Barozi*, III, Nr. 124).

După art. 1173 C. civ. dacă funcționarul public care a primit actul autentic e urmărit pe cale penală pentru fals, executarea actului va fi suspendată prin punere sub inculpare. (*Laurent*, XIX. 151).

Însă o urmărire începută în virtutea unui act autentic nu poate fi suspendată pe simpla alegație a debitorului urmărit că actul este fals ci trebuie să facă dovada că s'a înșușit punerea sub urmărire pentru fals. (*Cristescu*, C. civ. p. 583. Nr. 28).

În caz de înscriere în fals tribunalul e dator ca odată cu condamnarea să ordone și anularea actului. Art. 466 Pr. pen. prevede expres că Curtea sau tribunalul care judecă falsul, va ordona să se îndrepteze actul, ștergându-se sau adăugându-se, și despre toate acestea făcându-se mențiune în procesul verbal.

Inscrierea în fals este mijlocul de a face să cadă un act autentic. Credința acordată autenticității sau numai aparența de autenticitate nu este susceptibilă de a fi distrusă prin proba contrară. Falsitatea trebuie special dovedită cu înscrierea în fals pe cale principală penală, fals principal sau civilă, fals incident civil.

Prin faptul înscrierii în fals, partea civilă e implicit constituită. Ea poate face opoziție la Cameră contra ordonanței judecătorului de instrucție.

Nu se cere formă sacramentală pentru constituirea ca parte civilă, în materie de fals.

Când un act se constată pe cale penală a fi fals obiectul acțiunii private este acela de a cere suprimarea acestui act, reformarea lui și restabilirea situațiunii anterioare e obligatorie și chiar

dacă partea civilă n'a declarat formal că se constituie parte civilă, în delictul de falsificare de acte, cauza generatoare a prejudiciului fiind însuși actul declarat în fals, ea se poate adresa cu apel la Cameră, constituirea ei ca parte civilă fiind implicită în însuși obiectul acțiunii. (*C. G. Rătescu*, și *N. Pavelescu*, Pr. pen. p. 52).

Potrivit dispozițiilor art. 170 Pr. civ. când un act e defăimat în fals și se arată o persoană în viață, ca autor al falsului, suspendarea nu e obligatorie ci facultativă. Tribunalul poate să o refuze, când constată și motivează în fapt, că și-a format convingerea că defăimarea în fals nu e serioasă, ci e făcută numai în scop de a întârzia plata datoriei.

Dacă judecătorul a omis să facă interpelarea prevăzută de art. 164 Pr. civ., părții care produce actul declarat fals, aceasta nu împiedică pe ministerul public de a urmări falsul, atunci când s'ar stabili că cu bună știință partea s'a servit de actul fals.

Prin urmare, din moment ce este stabilit că inculpatul declarat judecătorului de instrucție că se servește de act, dânsul nu mai poate în fața instanțelor de judecată să revie asupra acestei declarațiuni pe singurul motiv că n'a fost interpelat în instanța civilă dacă voeste a se servi de act. (Cas. II, dec. pen. 730 din 29 Martie 1916, *Curierul Judiciar*, din 15 Iunie 1919).

Asupra falsului incident civil a se vedea: *Curierul Judiciar*, 37. 1911; 38. 1911; *Dreptul*, 20 1913; Art. 1173 C. civ. 162, 173 Pr. civ. 450, 594 pr. pen.: *D. Alexandresco*, VII, 154).

Falsul unui testament se poate constata pe calea unei verificări de scripturi.

Când în cursul unui proces civil s'a născut un incident în fals, procesul civil se amână până la judecarea falsului în penal.

Judecătorul de instrucție delegat cu instruirea falsului nu poate să se mărginească la simple informațiuni conform art. 45 Pr. pen. ci trebuie să facă instrucția și s'o termine prin ordonanța definitivă cum va crede de cuviință, luând concluziile procurorului.

Judecătorul de instrucție nu poate trimite la instanța civilă spre a da curs mai departe afacerii, căci instanța civilă nu este competentă a judeca decât după darea deciziunii definitive în penal. (Cas. II, Bul. p. 290. 1902; *C. G. Rătescu* și *N. Pavelescu*, Pr. pen. p. 197).

După dispozițiunile art. 181 proc. civilă, instanțele civile nu sunt ținute a suspenda judecarea procesului, decât când se ivesc indicii asupra autorului sau complicei falsului.

Din faptul că instanța judecătorească găsește că depunerile unui mărtor asupra unui act defăimat de fals, nu sunt verosimile și nu sunt de natură a face convingerea, nu se poate deduce că acea instanță eră obligată de a conchide neapărat la exis-

tența unor indicii, după care martorul necredincios ar fi autorul sau complicele falsului. Aprecierea și caracterizarea depunerilor de martori, sub acest punct de vedere, sunt lăsate la conștiința judecătorului, și cestiunea de a se ști dacă din instrucțiunea urmată rezultă indicii asupra autorului sau complicelui falsului, constituie o cestiune de fapt, care scapă controlului Curței de casație.

Art. 119 proc. civilă stabilește principiul că hotărârile pronunțate în public sunt irevocabile, și judecătorii cari le-au pronunțat nu mai pot reveni asupra lor. Această regulă suferă însă o excepțiune în ce privește hotărârile pregătitoare care încuviințează o măsură de instrucțiune, administrarea unei probe a cărei admisibilitate nu este contestată în drept.

Asemenea hotărâri pregătitoare, care nu desleagă o cestiune de principiu și sunt privitoare numai la simple măsuri de instrucțiune, nu dobândesc caracterul irevocabil de lucru judecat față de părți, și art. 160 pr. civilă permite instanțelor judecătorești să revină asupra lor, ordecâteori ele găsesc că îndeplinirea măsurilor de instrucțiune încuviințate este de natură a zădărnici judecarea procesului, când litigiul este în stare de a primi o soluțiune și în lipsa lor.

Dacă instanța de fond, spre a declara un act fals, își face convingerea, în afară de lucrarea oamenilor de artă la care se referă în considerantele decisiunii sale, din diferite împrejurări ale cauzei și din propriul ei control adus în examinarea actului încriminat față cu actele de comparațiune, astfel că expertiza nu constituie elementul determinant al decisiunii sale, critica ce se aduce lucrării expertului nu mai prezintă nici un interes și nu poate forma un motiv pentru casarea decisiunii.

Legiitorul, prin art. 218 proc. civilă, nu cere prezența părților decât pentru lucrarea expertilor la fața locului, și nu este permis de a se crea o nulitate pentru neîndeplinirea unei formalități ce nu este prevăzută de lege.

Dealtfel, dacă legiitorul n'a prescrip prezența părților la studiile științifice și preliminară, ce omul de artă este nevoit a face, aceasta are rațiunea ei logică și găsește explicațiunea ei naurală în faptul că pentru asemenea lucrări cu caracter științific, expertul are trebuință de toată liniștea minții, de întreaga încordare a atențiunii ce ar putea fi turburată prin prezența persoanelor străine. (Cas. I, 13 Mai 1905).

Acțiune principală civilă pentru stabilirea falsului.

Art. 290 Pr. civ., prevede calea revizuirii, dacă judecata s'a pronunțat întemeindu-se pe niște acte cari erau declarate false în momentul judecării sau care s'au recunoscut și declarat false în urma judecării.

Există în legiuirea noastră calea acțiunii principale de fals ?

Cestiunea e controversată. Inalta Curte s'a pronunțat în senzul că partea interesată poate să pornească acțiune principală civilă, pentru constatarea falsului, care să serve apoi la revizuire, câtă vreme, din cauze independente, nu a putut descoperi falsul actului în timpul procesului penal. (Cas. I, 23 Martie 1907, în afacerea Obștea Rosetti cu Petrovici Armis).

Tribunalul Ialomița și Curtea de Apel Galați fusesse de părere contrară. (*Dreptul*, 25. 1913).

La Francezi art. 1319 C. Nap. distinge falsul principal civil de falsul incident. (*Jurisprudenta*, 9. 1911; *Curierul Judiciar*, 51. 1902; *D. Alexandresco*, VII, 649; *Laurent*, XIX. 154).

Grafologia judiciară în legătură cu falsul.

Falsificarea nu se mărginește la o polită de câteva mii lei; ea se întinde la testamente fabricate în scopul de a revendica averi importante. Falsificarea se practică adeseori cu adevărată artă.

Știința grafologică însă, a făcut progrese uimitoare, așa că descoperirea falsului a devenit aproape certă.

Până acum câțiva ani, descoperirea adevărului se făcea prin comparația piesei bănuite cu o piesă autentică.

Astăzi, grație perfecțiunii la care a ajuns arta de a copia, falsificatorii nu se mulțumesc de a imita scrisul, ci chiar a-l reproduce întocmai ca în realitate.

Expertizele grafice în materie de fals formează azi ramura științei numită grafologia judiciară, prin expertize grafice.

Astăzi descoperirea unui fals este o adevărată știință. Expertul trebuie să fie un savant, dublat de un psiholog și un fiziologist. (A se vede în *Dreptul*, nr. 80. 1907. savantul studiu al d-lui chimist legist Dr. St. Minovici).

N. JAC CONSTANTINESCU

Președinte la Curtea de Apel București

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența de la 8 Iulie 1930

Președenția D-lui V. TATARU, Consilier

Firma Barat & Raff cu Judele Sindic Trib. Iași

Decizia No. 1135

Faliment. Cerere adresată judeului sindic pentru predarea activului falimentar. Ordonanță asupra ei. Poate fi atacată cu recurs în casație.

Faliment. Cota de 10% cuvenită Statului. Nu se plătește când starea de faliment este ridicată.

1) *Legea neprevăzând calea apelului contra ordonanței prin care judele sindic statuiază asupra cererii de predarea activului falimentar, singura cale care rămâne celui interesat este, potrivit art. 24 legea organică a Inaltei Curți, este aceea a recursului.*

2) *In cazul când starea de faliment este ridicată, cota de 10% cuvenită Statului în materie de faliment, nu mai este datorită Statului, de oarece conform art. 25 din regulamentul jud. sindici, plata acestei cote este datorită numai când falimentul s-a termină prin concordat, sau lichidare.*

Curtea.

Ascultând raportul în cauză de d-l Consilier raportor pe d-l Diamand în combaterea incidentului în susținerea recursului și pe d-l av. Kemmmmm în combatere și,

Deliberând,

Asupra incidentului ridicat de reprezentantul intimatului, prin care se sustine că recurenta conf. art. 66 bis pr. civ. și 104 pr. civ. trebuia să uzeze mai întâi de calea apelului, iar nu de a recursului în casare;

Având în vedere, că prin prezentul recurs se atacă ordonanța Judelui Sindic al Trib. Iași, prin care s'a respins cererea recurente de a-i se preda activul;

Considerând că potrivit art. 941 c. com. ordonanța Jud. Sindic nu este supusă apelului, decât în cazurile determinate de lege;

Având în vedere că legea neprevăzând calea apelului în nici un text contra ordonanței din care Jud. Sindic statuiază asupra cererii de predarea activului falimentar, singura cale care rămâne celui interesat este în conformitate cu art. 24 legea Curții de Casație, cea a recursului;

Că astfel fiind, nu poate fi vorba nici de aplicarea textului invocat de intimat, și deci incidentul urmează a fi respins.

Respinge incidentul.

In fond: Asupra motivului de recurs astfel formulat.

„Exces de putere și violare de lege”.

„Violarea art. 969 c. com. și art. 25 din regulamentul jud. Sindic”.

„Trib. din Iași, prin sentința din 25 Ian. 1928 ne-a declarat în starea de faliment, respingându-ne cererea de moratoriu ce o făcusem”.

„In contra acestei declarări creditorii mei Albrecht L. Ornstein și firma Mazrek au făcut opoziție, care și ea a fost respinsă”.

„In contra acestei sentințe ei au făcut apel, care judecându-se de către Curtea de apel s. II-a din Iași în ziua de 5 Aprilie 1930, Onor. Curtea a dispus ridicarea stărei de faliment a Soc. în nume col. „Barat et Raff” cum și a componentelor ei, „Saie Barat și M. I. Raff”.

„Prin această decizie, Onor. Curtea desființează sentința de declarare, pronunțată de prima instanță”.

„Efectul apelului fiind acela de a stabili o nouă situație, ca și când nu ar fi existat prima sentință. Toți d-l jude Sindic pentru a face predarea averii recurenților cere să i se plătească cota de 10 la sută în valoare de lei 340.374 pe motivul că această firmă între timp până la ridicarea stărei de faliment, având două continuări de comerț, d-sa ar fi făcut administrația falimentului”.

„Legiuitorul prin textul art. 969 c. com. a stabilit cum se percepe cota sindicului, iar prin regulamentul sindicilor sub art. 25 în cuprinsul următor: „Ori de câte ori falimentul se termină prin încheiere de concordat, falitul este obligat să depună pe lângă celelalte cheltuieli privilegiate și cota ce urmează a se vărsa tezaurului public”.

„In cazul când falimentul se termină prin lichidare, suma fixată ca cotă de percepere se vor vărsa tezaurului public din primele încasate printr-un mandat emis de Casa de Depuneri din fondurile falimentului aflate în deopzită, după in-

tervenirea Președintelui Trib., făcut în urma confirmării stărilor de repartiție format de Sindic, prevede cazul când se va încasa această cotă printre care cazul de continuare de comerț, prevăzut sub textul art. 760 par. 804 c. com. nu este trecut”.

Având în vedere că din ordonanța atacată se constată că recurenta Soc. Barat et Raff fiind declarată în stare de faliment de către Trib. Iași, Curtea de Apel prin decizia Nr. 21 din 3 Aprilie 1930 a infirmat sentința celui Trib. și a dispus ridicarea stărei de faliment atât a numitei Soc. cât și a componentelor ei Saie Barat și M. I. Raff.

Că ulterior admiterii apelului Soc. recurentă a cerut prin petiția Nr. 2.210 din 1930 Aprilie 4 odată cu depunerea cheltuielilor de administrare falimentului să se procede la ridicarea sigiliilor și predarea averii, iar Jud. Sindic prin ord. Nr. 2219 din 1930 a respins cererea, motivând că falita având un activ de 3.403.786 lei la care s'a fixat cota de 10% conf. art. 696 c. com. mod. la suma de 340.374 lei, iar Trib. autorizând continuarea comerțului până la 15 Ian. 1930, când s'a ridicat această autorizare, pășindu-se la lichidarea activului Soc. falită odată cu cheltuielile de administrarea falimentului trebuia să depună și cota de 10% mai sus arătată.

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiile art. 25 regulamentul Jud. Sindic, ori de câte ori falimentul se termină prin încheiere de concordat falitul este obligat să depună pe lângă celelalte cheltuieli privilegiate și cota ce urmează a se vărsa tezaurului public; în cazul când falimentul se termină prin lichidare, suma fixată ca cotă de percepere se va vărsa tezaurului public, în cazul când falimentul se termină prin lichidare, suma fixată ca cotă de percepere se va vărsa tezaurului public din primele încasate.

Că din cuprinsul acestui articol reiese că plata cotei este obligatorie numai în aceste două cazuri limitativ prevăzute; că deci în speță după cum s'a arătat mai sus, starea de faliment fiind ridicat cota de 10% numai era datorită tezaurului public, că Jud. Sindic, prin urmare numai prin exces de putere și violarea textului citat a respins cererea de predarea activului;

Că astfel fiind, motivul de casare este fondat, iar recursul urmează a fi admis.

In fond :

Având în vedere cererea Soc. Barat et Raff prin care solicită a se proceda la ridicarea sigiliilor.

Că întru cât se constată că starea de faliment a numitei firme a fost ridicată prin decizia Nr. 21 din 1930 de către Curtea de Apel Iași, iar cheltuielile cu administrarea falimentului au fost depuse înaintea Jud. Sindic, urmează a se admite cererea, și a se obliga Jud. Sindic al Trib. Iași, să predea averea acelei Societăți.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul etc.

Casează ordonanța Nr. 3.887 din 1930 a Jud. Sindic, al Trib. Iași și în fond ordonă redarea averii către firma Baratt et Raff.

Rugăm pe d-nii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a binevoi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația „Curierul Judiciar”, București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat, partida No...